

Da store menneskegrupper ble utlevert til Sovjet

Sannheten om Lienz

Av general I. Poljakov

Det er vanskelig å finne et forsvar for den engelske preses anstrengelser for den ensidige beskrivelse av tilfellet i Lienz, å fremstille det i en forvrengt skikkelse og samtidig å dekke det med befalinger av His Majesty's engelske regjering om repatriering av krigsfanger. Slike påstander gir aldri et heldig resultat. for før eller senere kommer sannheten frem.

I fjor sto det i «Times» (14. mai 1952) et brev med overskriften «Repatrierte Russere». Forfatteren, Oswald Stein, som utgir seg for å være en av de offiserer som var ansvarlige før den øverstkommanderende i Østerrike i årene 1945—46 for at den forhenværende engelske regjeringsbestemmelser om repatriering av krigsfanger ble oppfylt, bebreider hertuginnen av Attol for det at hun er blitt ført bak lyset hvis hun mener at alle sovjetiske borbere var underkastet en nødtvungen repatriering.

Forfatteren skrev: «I Østerrikes britiske sone var de eneste russere som ble tvangs-repatriert mot sin vilje bare de som, som sovjetiske borgere den 3. sept. 1939, a) etter dette datum løftet våpen mot sitt eget land eller de allierte, eller b) på hvem etter sovjetiske myndigheters mening lå en åpen anklage for en almen anerkjent krigsforbrytelse, c) for desertering fra de sovjetiske vepnede styrker. Jeg kan forsikre hertuginnen av Attol at sovjetborgere som ikke kom under kategorien a, b, c, hadde rett til å forbli i den britiske sone hvis de ville».

Der fins ikke noen grunn til å tvile på at den høyeste engelske ledelse i Østerrike muligens hadde tenkt å gjennomføre repatrieringen av russiske krigsfanger nettopp så som Oswald Stein påstår og hadde gitt motsvarende ordre. Men som et levende vitne av hendelser i Lienz, påstår jeg kategorisk:

1) Ingen av oss som da var i Lienz visste om inndelingen i ovennevnte kategorier.

2) Repatrieringen ikke bare av russiske krigsfanger men også av russiske flyktninger ble faktisk gjennomført således:

Kommandanten av byen Lienz, major Davis i den engelske arme oppfordret den 28. mai 1945 alle offiserer og embedsmenn (ialt 2205 mann) av kosakkgruppen som befant seg i Lienz å møte opp kl. 1 på plassen ved staben, hvor der ville bli kjørt opp biler som skal kjøre dem til den engelske general «som har noe å si dere». Det viste seg å være løgn.

Kosakk-offiserene stolte på den engelske offisers ord, samlet seg og kjørte avsted. Men istedenfor å bringe dem til den engelske general, ble deres kolonne underveis omringet av engelske tanks, og med makt ble de ført til leiren Spital, hvorfra disse stakkars mennesker ble utlevert til de kommunistiske myndigheter under de mest tragiske og forferdelige omstendigheter. Mange av dem som visste at det var

Forts. s. 8

Øksnevad: Vi kan ikke lenger finne oss i Arbeiderpartiets historiefalsking. (3-spaltet tittel i Dagbladet 14. 9. 1953)

Men hva så med herr Øksnevads egne historiefalskninger? Det var vel ikke alt «røsten fra London» presterte, som just var historisk faktisk og sant? Vel snarere tvertimot!

Foran stortingsvalget:

Hva velgerne kan bestemme

Kandidatenes rekkefølge kan forandres og hvem som helst kan føres opp

Det er ikke overvettets meget den alminnelige velger har å si, når det gjelder stortingsvalget. Partiene bestemmer og det er bare medlemmer som kan delta i nomineringen av kandidatene. Den liste og den rekkefølge av kandidater, som de er blitt enige om, blir så stukket velgerne i hånden på den store dag.

Men litt kan dog den enkelte velger gjøre for å gi uttrykk for sin personlige mening, og vi henholder oss her til lovene om stortingsvalg, slik som de foreligger etter de sist foretatte forandringer.

I paragraf 33 punkt 2 heter det: «Stemmesedlen skal være av hvitt papir og uten underskrift eller særmerke som betegner, hvem som har avlevert stemmesedlen og uten merke av slik art at det går frem at velgeren bevisst har merket stemmesedlen. Som særmerke regnes ikke stryk-

ninger eller forandringer i stemmesedlens innhold.

I samme paragrafs punkt 3 heter det: «Stemmesedlen kan inneholde navnene på så mange personer som det skal velges stortingsmenn for

Forts. s. 8

Hvem skal man stemme på?

Svaret finnes på side 2

VIS TROSKAP — —

«Vis troskap mot egne idealer. Men vis også respekt for andres.» Slik talte rektor Frede Castberg til årets studenter ved immatrikuleringen.

Vakre ord fra Universitetets rektor. Men hva betyr de egentlig. Var det ikke slik at også Universitetet utestengte fra alle studier, som hadde andre idealer. Norges Tekniske Høyskole driver fremdeles med forlangende om attest for nasjonal holdning. Saken er ganske enkelt den, at de menn som nu prater om idealer i praksis aldri har hatt moralsk rot til å slå i bordet når uretten ble satt i system.

Ungdommen må lytte med den største skepsis også til sin rektor ved Universitetet. Alle fagre ord betyr ingenting lenger, uansett hvem de kommer fra, det være seg Berggrav eller Castberg.

«De gamle» som under krigen bolet med forfalskede nasjonale idealer hos ungdommen, fyller nu sin munn med Platon og andre profeter.

Ungdommen har ingen grunn til noen aktelse for sine foresatte, de har sviktet alle de idealer de nu foreholder ungdommen. En annen sak hadde det vært om de ansvarlige for den ulykkelige utvikling hadde stått frem og sagt: «Dere må handle som vi nu sier, og ikke gjøre våre feil opp igjen.» Vi viste ingen toleranse mot annerledes tenkende. Vi prøvet å knuse dem i det håp, at våre egne gjerninger skulle gå i glemmeboken.»

Ikke engang myten om Aula-branden er oppklart fra det hold som pliktet å legge kortene på bordet.

Schanches blod flekker ennu Universitetet.

Ungdommen må lytte til sine egne instinkter og ikke høre på «de gamle».

En trist og slett generasjon av ledere går nu mot graven hvor de vil hvile i sin egen skam og skjensel.

Student 1924.

B. Dybwad
Brochmanns
innstilling
til valget

side 3

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen.
Telefon 55 76 56. Postboks 1407.

— og så stemmer vi likevel

Skal, skal ikke. Det er mange av de politisk dømte, som i disse dager teller på knappene om hvorvidt de skal bruke sin njerhvervede stemmerett ved Stortingsvalget den 12. oktober.

Vi sier at det er mange, og da vil vi minne om at det var ca. 92900 kvinner og menn som var under forfølgning for påstått landssvik og at av disse var det 28750 som var undergitt såkalt varetektsfengsel i kortere eller lengere tid, at 21850 personer fikk sine saker avgjort ved domstolene, mens 28300 vedtok forelegg.

Dette er etter norske forhold svimlende tall som forteller hvilken katastrofe hele rettsforfølgelsen har vært. Og hertil kommer alle de dømtes nærmeste pårørende og slekt som kanskje i like høy grad føler seg rammet av de politiske forfølgelser som ennå idag på langt nær er slutt. Det er derfor her tale om en velgermasse på hundreder tusener, som riktignok kan ha divergerende politisk grunnsyn, men som ikke finner seg tilrette i noen av de politiske partiene.

Hovedmassen av de politisk dømte har etterhvert fått stemmeretten tilbake, dels ved benådninger, dels ved at lovene er revidert. Og nå befinner de seg i politisk ingemannsland. Med sin naturlige forakt for partipolitikken er de mest tilbøyelig til å bli sittende hjemme på valgets dag og overlate den fortsatte skakk-kjøringen til de mere eller mindre kompromiterte politiske partier.

Men — dette finner vi ikke er riktig. Ved å sitte hjemme avskjæret vi oss adgangen, for fire år, til å si vår mening om landets styre og stell, og vi mister en sjangse til å manifestere vår politiske makt ved masseoppbud. Vi vet at de politiske partier frykter denne ubestemmelige masse, men ingen av dem har rakt oss hånden til forsoning. Derfor må vi handle på egen hånd og gjennom ensartet opptreden.

Etter omhyggelig overveielse, etter utallige samtaler og på grunnlag av en stor korrespondanse med meningsfeller over det hele land, er vi kommet til det resultat at vi vil råde våre velgere til å stemme på enkeltpersoner som på en eller annen måte har vist at de har til en viss grad av forståelse for den urett som er begått.

Vår parole er at Bondepartiet må støttes i stor utstrekning, dog med et par unntagelser, fordi vi innen dette parti finner de fleste enkeltmenn som kan tenkes å støtte vår sak. Dette betyr ikke at vi går inn for den politikk som Bondepartiet fører, men det betyr at innenfor Bondepartiets rekke finnes der flere voksne menn enn i de andre partiene og at partipisken ikke brukes, slik at partiets stortingsmenn har adgang til å være det de skal være, nemlig frie, norske representanter som skal vareta landets og den enkelte borgers ve og vel.

Til slutt vil vi bare si at om noen av dem vi går inn for skulle vise seg å være mindre ønskelige for våre mål, vil våre velgere om nye fire år kunne svare med å stemme dem ut igjen.

Denne gang må vår hovedoppgave være å vise vår makt slik at de politiske partier kan ta lærdom av det. Derfor stemmer vi likevel, og gir våre stemmer til Bondepartiet unntagen i Østfold, hvor vi bør stemme på Høyres liste og i Sogn og Fjordane hvor vi bør stemme på Arbeiderpartiets liste.

Slik stemmer vi

Østfold

Stem på Høyres liste. Førstemann på listen, Fredrikfryd stemte for opphevelse av dødsstraffen i 48. Bedre folk finner vi ikke i Østfold.

Bergen

Troms

Finnmark

I disse valgdistrikter stiller ikke Bondepartiet lister. Hvis vi stemmer her, bør de som representerer etterkrigshatet strykes.

Sogn og Fjordane

Her er saken klar. Bruk Arbeiderpartiets liste, 1. mann, sorenskriver Stavang, er vel kjent for sin modige opptreden da han sammen med Moseid nektet å trekke sin underskrift tilbake i anledning «svenskeaksjonen». 2. mann på listen er også en bra mann.

Vi sviker ikke dem som går helhjertet inn for vårt syn!

Oslo

I Oslo har Bondepartiet ingen liste, og der bør det stemmes på Høyres liste, men førstemann Hambro må strykes. Han er gjengangeren i norsk politikk og er av den mening at ingen jordisk straff er stor nok for de rettsforfulgte.

Altså! Høyres liste, stryk Hambro.

Landet forøvrig

Stem på Bondepartiets lister.

Fra Bondepartiets program

«Samfunnet skal gi det enkelte menneske full rettstrygd. Lover og forskrifter må ikke stride imot folks fornuft og rettskjensle, og må ikke gi plass for vilkårlig skjønn hos dem som skal håndheve bestemmelsene. Forvaltningsmessige avgjørelser skal

Folk og Land og lesernes mening om valget

Vi har i den senere tid fått et veld av artikler og innlegg om valget. Desverre har vi ikke hatt spalteplass nok til disposisjon for å offentliggjøre alle, og det er desverre tildels meget gode og viktige innlegg som vi har sett oss nødt til å la ligge.

Imidlertid har alle disse innleggene hatt stor betyd-

ning for redaksjonen og de danner grunnlaget for den konklusjon vi er kommet til og som vi håper og tror våre lesere og meningsfeller vil slutte opp om.

Vi takker for dette gode medarbeiderskap og håper at vi også fremover i tiden skal ha gleden av en så intim kontakt med leserne.

Hvad skal du bruke stemmeretten til?

Stemmeretten skal kun brukes til en ting. Den skal brukes til å skaffe oss oppreisning. De stortingsmenn som vil mørklegning må bort. De partier som vil begrave uretten, tvinge oss til taushet om rettssvindelen skal ved våre stemmer svekkes.

Bondepartiet er det parti som gir oss håp om en revisjon, da flere av deres kandidater allerede har uttalt seg. Vi gir derfor ved valget våre stemmer til Bondepartiet — hvis Bondepartiet ikke har liste i enkelte byer, så stem som du vil, men stryk av den liste du stemmer på alle de navn som er medansvarlige for uretten mot oss. La nye koster komme til ved hjelp av våre stemmer.

Du kan stryke navn på stemmesedlene — og føre opp andre.

Du kan flytte navn ovenfra og ned og omvendt.

Du kan skrive en ønskeliste etter eget hode.

Bruk bare håndskrift.

La oss i år vise at vi har stemmerett og at vi er mange — partiene skal i fremtiden tvinges til å ta hensyn til våre stemmer. Vi kan la dem få en forsmak i høst.

Bruk derfor din stemmerett. Det er ditt eneste våpen og noe som partipolitikkerne forstår å verdsette.

H—F—K.

Innstillingen om psykologisk forsvarsredskap skal avgis av den oppnevnte komite i løpet av høsten slik at forsvarsdepartementet kan forelegge saken for Stortinget over nyttår.

Dette er vel og bra. Men ennå vet den alminnelige mann ikke noe om hvorledes han skal stille seg i tilfelle av krig. Det foreligger riktignok noen lovparagrafer, men vi har forgjeves etterlyst en kommentarutgave som kan bli allemannseie. Og følgen er at folk flest står tvilende og nølende og er mest tilbøyelig til å «dra på skauen» om noe skulle hende.

La oss derfor få grei beskjed både om hvem som skal «sikres» når ulykken er ute og hvem som skal settes inn i arbeidet for å redde landets næringsliv, mens Olguttene skal dra i felten.

grunngis, og skal kunne prøves for domstolene.»

Dette er hittil det eneste tegn vi har sett i de politiske programmer på at et parti vil hevde rettskjenslen og dermed gjenreise rettsstaten. Vi tar det til inntekt for vår kamp.

Vår stilling til den aktuelle politikk

Den 12. oktober er det igjen stortingsvalg i det «demokratiske» Norge, og mange norske velgere er i dette øyeblikk sikkert i sørgelig tvil om hvor de skal la sin stemme gå hen, ja, mange er vel endog i tvil om de skal avgi stemme i det hele tatt.

..I en særlig grad gjør selvfølgelig en slik tvil seg gjeldende for de gamle NS-medlemmer og for dem som ellers har vært gjenstand for de demokratiske myndigheters omsorg ifølge landssviklov-givningen. Idag utgjør denne kategori en langt fra ubetydelig gruppe. Tvertimot! De lov endringer som har funnet sted i 1949 (lov av 28. juli 1949) og i 1953 (lov av 22. mai 1953) har ført til at adskillige tusener som ved etterkrigsoppgjøret var blitt fradømt stemmeretten, har fått den tilbake. Og legger man så til disse tall antallet på slektninger og bekjente av de dømte og som ut fra de personlige erfaringer da har gjort, deler disses syn, står man overfor en velgermasse som ruver og som — dirigert på en riktig måte — kunne øve adskillig innflytelse, spesielt i en tid som er så partisplittet som den nåværende. ..Det spørsmål som denne velgermassen står overfor i dag er i all enkelhet *hvordan* den skal nytte sin stemmerett.

Alternativene er desverre ikke mange. Både det stortingsvalg som ble valgt i 1945 og det som valgtes i 1949 har i en framtrædende grad vært sammensatt av folk som tilhørte den typiske «heimfront» og som for størstedelen var personlig implisert i begivenhetene før og under okkupasjonen, m.a.o. av representanter for hvem det av prestisjemessige grunner var om å gjøre å holde fast på eventyret om det store «landssvik». De vedtak som disse storting har gjort i denne materie, viser da også tilfelle at det ikke just har vært rettferdshensynet som har vært mest tyngende når avgjørelsene ble truffet. Dette er iøvrig så velkjent stoff at det ikke nå foreligger noen grunn til å gå nærmere inn på den siden av saken.

Det er menneskelig naturlig at ærekjære norske kvinner og menn ikke vil gi sin

stemme til partier og representanter som må oppfattes som deres bødler, både personlig og i samfunnsmessig henseende. Å finne fram til helt klare linjer i så måte, er imidlertid ytterst vanskelig. Det er ikke til å legge skjul på at ingen — absolutt ingen — av de eksisterende partier kan si seg fri for delaktighet i hva som har gått for seg og hva som har fått lov til å gå for seg. Tar man partiene rent generelt, blir det derfor ingen lett sak å skulle bestemme seg.

Nå er det på den annen side ikke selve *parti-synet* som er avgjørende for det standpunkt vi på vår side må ta. Det som er om å gjøre, er å finne fram til de representanter som har det personlige mot å slå et slag for oss når det gjelder. Følgelig vil vår eventuelle valgdeltagelse legge ulike mere vekt på den konkrete person-utkåring enn på partiet som sådant. Slik vår valglov-givning er formet,

er det imidlertid partiene man er henvist til å stemme på, og følgelig blir det her to hensyn å ta: hvilke parti har vist størst besindighet og måtehold, og hvilket parti har til det forestående valg nominert kandidater som man kan ha grunn til å tro vil være rakrygget og uavhengig nok til å hevde et personlig og rettferdig syn — uten engstelige sideblikk til en partimessig hensiktsmessighetspolitikk?

Vurderer man det som har skjedd på de to siste storting helt nøkternt, stiller man så å si de forskjellige partier statistisk opp ved siden av hverandre, så kommer man ikke forbi det faktum at det parti som har forvoldt oss og vår sak minst skade er *Bondepartiet*. Dette parti er det også som har rummet de fleste representanter som har turdet legge sitt personlige syn for dagen. Det kunne være nok å minne om at Bondepartiet var Gabriel Moseids

parti. Den manns urokkelige holdning og stadige kamp for å påvise at det norske etterkrigsoppgjøret var en nasjonal skjendelse, er så velkjent at en ikke behøver å si mere. Det er med den største sorg vi har måttet konstatere at denne mann med sin varme menneskelighet, sitt kompromissløse rettferdssyn, sin omfattende viten og sin evne til uforferdet å legge sine meninger for dagen, har besluttet ikke å ville stille til gjenvalg. Bondepartiet rummer imidlertid innen sin stortingsmannrekke også andre som har gitt umisskjennelige uttrykk for at de sogner til det samme syn som Gabriel Moseid. Det kan pekes på eksempelvis at storparten av dem som var med å undertegne henvendelsen om en nøytral gransking av etterkrigsoppgjøret, hørte hjemme i Bondepartiet. At de etterpå — med unntagelse av Moseid — måtte be om å få sine navn slettet, er en an-

nen historie. En dag vil nok sannheten om hvilke midler som ble brukt for å få dette igjennom, komme for dagens lys. Et faktum er at de undertegnet frivillig etter personlig overveielse. Da de strøk seg, var det etter tvang. Og frivilligheten ruver når det kommer til stykket mer enn tvangshandlingen.

Blant de oppstilte Bondeparti-kandidater finner vi mange bra navn, navn på folk som også vi har grunn til å vente oss noe av med hensyn til åpen tale. Det synes derfor å være særdeles meget som taler for at man ved det forestående stortingsvalg samler de stemmer som de tidligere NS-folk rår over, om Bondepartiets lister.

Vi tar ikke sikte på noen slags politisk allianse. Vi kjøpslår ikke om noe som burde være en så selvsagt vare innen alle anstendige politiske partier som rettferdighet. Men på den annen side bør det være like selvfølgelig at vi støtter opp der hvor vi mener at nettopp rettferdistanke blir best varetatt og best hevdet.

Det kan spørres om hvilken sikkerhet vi har for at vi vil få noen valuta å kvittere for i det øyeblikk våre stemmer er vekslert inn i faktiske stortingsmannsmandater. Kan vi ikke risikere å bli sviktet når først valget er over og alt er i havn? Selvfølgelig har vi ikke noen sikkerhet til å ta og føle på i så måte all den stund vi avstår fra noen som helst slags organisasjonsmessig allianse. Vi blir nødt til å falle tilbake på de sannsynlighetsbetraktninger vi har mulighet for å anstille og å håpe på at disse vil gi oss en pekepinn om rett vei.

Valget i år blir derfor fra vår side et valg med tilliten som innsats. Skulle vi bli skuffet, kommer det et nytt valg igjen i 1957.

..Ennå idag står vi overfor partier som ser seg best tjent med å holde sannheten skjult og la uretten bestå. Vi for vår del har ikke andre krav å stille enn at alt må bli klarlagt og uretten bøtet på så langt det lar seg gjøre. Derfor gjør vi ved det valg det forsøk å dirigere våre stemmer på det parti og de menn som vi mener har evnen til å by «mørkefronten» odd og egg.

Og — etter det vi hittil har hatt anledning til å merke oss, må dette denne gang bli

BONDEPARTIET!

B. Dybwad Brochmann og valget

Hans motto er:

Stem Bondepartiet Stryk alle tåkeleggerne

Hr. Redaktør!

I dette blads no. 19, for i år skrev jeg en artikkel hvori jeg foreslår for velgerne å nominere de menn eller kvinner som uavhengig av parti, forplikter seg til å gå inn for objektiv *oppklaringspolitikk* på alle områder.

Jeg ser ingen annen utvei til frigjørelse av menneskeheten, fra den undertrykkelse som menneskene selv skaper, enn *opplysningslinjen*. Tåkelegning, problematisering, parolemessig folkeveiledning, ensretning og sensur betyr alt sammen frykt og ulyst overfor sannheten og lyst til i rrasjonell livsholdning.

Det har siden vist sig stadig at flere av Bondepartiets representanter er begynt å innse det partipolitiske sansebedrag og folkebedrag og derfor stiller sig sympatisk overfor objektive undersøkelser og opplaring av årsaksforhold, som ikke tidligere har vært kjendt. Jeg vil derfor anbefale mine venner og tilhengere av Ny Orientering, å samle sine stemmer om Bondepartiet.

I byer, hvor der ingen lister er oppstillet for Bondepartiet bør man, hvis man idet heletatt deltar i valget, sørge for å stryke alle de personer som særlig energisk motarbeider lys og opplaring (som eksempelvis i Oslo, Hambro).

B. Dybwad Brochmann.

Den nye valgordning og mandatenes fordeling

Østfold skal i år velge 8 representanter, mens det i 1949 var 10, nemlig A. 6, H. 2, V. 0, B. 1, KF. 1. Omgjort til 1953-forhold ville resultatet ha blitt: A. 5, H. 1, B. 1, KF. 1.

Oslo skal i år velge 13 repr. I 1949 var det 8 repr., nemlig: A. 4, H. 3. Omgjort til 1953-forhold: A. 6, H. 5, V. 1, K. 1.

Akershus velger i år 7 representanter som i 1949. A. 4, H. 2, B. 1.

Hedmark skal i år velge 8 repr. I 1949 valgte byene i Hedmark sammen med byene i Oppland, og landdistriktene hver for seg.

1949-valget omgjort til 1953-forhold blir: A. 5, H. 1, B. 1, K. 1.

Oppland skal i år velge 7 repr. I 1949 valgte byene i Oppland sammen med byene i Hedmark, og landdistriktene hver for seg.

1949-valget omgjort til 1953-forhold blir: A. 4, V. 1, B. 2.

Ved valget var det i Hedmark og Oppland, inklusive byene følgende fordeling: A. 11, H. 2, B. 3, tilsammen 16 representanter, mens det i år er 15 tilsammen.

Buskerud skal i år velge 7 repr., mens det i 1949 var 8, nemlig: A. 5, H. 2. Omgjort til 1953-forhold: A. 4, H. 2, B. 1.

Vestfold skal i år velge 7 repr., mens det i 1949 var 8, nemlig: A. 4, H. 3, V. 1. Omgjort til 1953-forhold: A. 4, H. 2, V. 1.

Ved valget i Telemark og Aust-Agder gjeller det samme som for Hedmark—Oppland. Fordelingen var i 1949: A. 9, H. 1, V. 3, B. 1, tilsammen 14, mens det i år er tils. 10.

Telemark skal i år velge 6 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 3, H. 1, V. 1, KF. 1.

Aust-Agder skal i år velge 4 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 2, H. 1, V. 1.

For Vest-Agder og Rogaland gjeller det samme som for Oppland—Hedmark. Fordelingen var i 1949: A. 7, H. 1, V. 5, B. 2, KF. 1, tils. 16 repr. mens det i år skal velges tils. 15.

Vest-Agder skal i år velge 5 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 2, H. 1, V. 2.

Rogaland skal i år velge 10 repr. 1949-valget omgjort til

1953-forhold: A. 3, H. 2, V. 3, B. 1, KF. 1.

Hordaland skal i år velge 10 repr. mens det i 1949 var 8, nemlig: A. 3, H. 1, V. 2, KF. 2. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 4, H. 1, V. 2, B. 1, KF. 2.

Bergen velger i år 5 repr., det samme som i 1949: A. 3, H. 1, V. 1.

Sogn og Fjordane velger i år 5 repr., det samme som i 1949: A. 2, V. 2, B. 1.

Møre og Romsdal velger i år 10 repr., det samme antall som i 1949: A. 4, H. 1, V. 2, KF. 3. Den nye utregningsmetode gjør at omregnet til 1953-forhold ville H. få en av V-representantene. Men — i 1949 glemte B. å levere inn liste, hva de har gjort i år, En omregning lar seg derfor ikke gjøre.

For Sør- og Nord-Trøndelag er det samme forhold som for Oppland—Hedmark. Fordelingen var i 1949: A. 9, H. 3, V. 1, B. 2, KF. 1, tilsammen 16 repr., det samme som i år.

Sør-Trøndelag skal velge 10 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 5, H. 2, V. 1, B. 1, KF. 1.

Nord-Trøndelag skal velge 6 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 3, V. 1, B. 2.

For Nordland, Troms og Finnmark gjør det seg gjeldende samme forhold som nevnt under Oppland—Hedmark. I 1949 ble det tilsammen i disse fylkene valgt: A. 14, H. 2, V. 3, KF. 1, tilsammen 20, mens det i år velges 22 repr. (A. 13, H. 3, V. 2, B. 1, KF. 1, K. 2.)

Nordland skal i år velge 12 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 6, H. 2, V. 1, B. 1, KF. 1, K. 1.

Toms skal i år velge 6 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 4, H. 1, V. 1.

Finnmark skal i år velge 4 repr. 1949-valget omgjort til 1953-forhold: A. 3, K. 1.

På grunnlag av denne omregning finner man at A. hadde 85 repr. i 1949, mens de etter den nye valglov ville ha fått 76 repr. For H. blir forholdet 23 i 1949 og 26 i 1953. V. 21 i 1949, det samme i år. B. 12 i 1949, 13 i år. KF. 9 i 1949, 10 i år. K. ingen i 1949, 4 i år.

Kapteinløytnanten går fra borde

Isfrontmann, stortingsmann, kapteinløytnant, konsul og disponent Carl P. Wright fra Prosgrunn vil på neste Storting ikke lenger representere Høyre i Telemark.

Båret på gullstol i 1945 og nu på søppelbrett under Høyres nominasjonsmøte i Skien, forsvinner Wright forhåpentlig for all tid fra norsk politikk.

Wright mener selv at han ble intrigert bort mens han var på reise i Telemark. Hvis dette skulle være tilfelle er det mer enn fornøydlig. Det ville være en politisk død Wright værdig. Helt fra hans spede begynnelse på den politiske bane, har dette vært hans eneste kampmiddel, småfusk, lureri, kameraderi og etter 1940, det som alle ubegavede og ustuderte har kunnet slå seg opp på — nemlig «motstandsfronten». —

Wright forsøkte seg så godt han kunne under krigens første år, men han var for ubetydelig for Paal Berg og de gutta. Fikk ikke bli med på noe, og korridorene i Stortinget var ikke så hyggelige som før. Wright behøvde ikke å trenge seg inn der. Hans fabrikk gikk for fullt, så det manglet ikke ordres. Det eneste han kunne gjøre var å finne på noe lokalt tøy, som bragte ham inn på Møllergt. 19, hvor tyskerne stelte pent med ham.

Så sto ikke annet igjen enn å rømme, komme seg over til de andre i London, som hygget seg der. Han tok til med intriger som vanlig og ble satt utenfor. Måtte melde seg til militærtjeneste. Hva denne gikk ut på vet vi ikke, men uten noen som helst utdannelse til sjøs ble han kapteinløytnant. Vi tør trygt regne med at han ikke deltok

Livets lover - historiens dom

Av en tale av H. 7. ved Oslo Kommunes fest 28. 10 1945: «I det store og hele kom Norge vel fra krigen, må vi si og det er en gave som en aldri må glemme å takke for.»

Vårherre! Javel. Det er en eiendommelig side ved de lover som menneskene ubevisst følger i sitt innbyrdes samkvem, at de redskaper som Vårherre bruker til sine gaver eller velgjerninger, de behandles som forbrytere av s a m t i d e n, som mottar og takker Vårherre for disse gaver, og av ettertiden æres som helter og helgener for sine fortjenester. Det kalles historiens dom.

Sokrates måtte tømme giftbegeret — selvfølgelig etter behørig «rettergang» — fordi han «forførte folket».

Christus ble kortsfestet — også av «generalpreventive hensyn» — som man også dengang søkte å dekke sine ugjerninger med eller for å bruke biskop Kaifas' ord: «Det er bedre at et menneske dør enn at hele folket forgår».

Dette skuespill gjentar seg regelmessig gjennom historien. Noen eksempler blant mange: Gracherne og Julius Cæsar i det gamle Rom, Olav den Hellige, Johan Huss:

Det vil gå på samme måten med Vidkun Quisling. Man kan ikke komme fra at det skyldes ham, at «Norge i det store og hele kom vel fra krigen». Denne edle og uegennyttige mann tok opp og

i sjøslag på havet, men at han sin vane tor holdt dem på land.

Med Wright fallt der en pære av Høyres tre, klask i bakken så det sprutet. Det var øyensynlig ikke nødvendig å riste større for å få den ned. Den hadde solt seg så meget at den var blitt overmoden og skulle ha vært plukket allerede i 1945. Nu var den rått og hjemmefrontduften sto velgerne i nes.

Farvel Wright, din tid som stortingsmann fra Telemark er nu slutt. Din dimensjon (åndelig) passet best for Prosgrunnes skolestyre, hvor du nu kan vende tilbake i fred og glemsel.

Telemarking.

gjennomførte Stortingets kloke vedtak på Hamar-Elverum å søke å komme til en modus vivendi med okkupasjonsmakten i likhet, og om mulig, på bedre vilkår enn Danmark — etterat vedtaket var skjøvet tilside til fordel for fremmede interesser og det hele — etter tap av flere tusen unge menneskeliv — var endt med flausen i Tromsø.

Samtiden føler og frykter instinktmessig historiens gang. Det er grunnen til den forfalskning og forfielse av sannheten, selvforherligelsen og den innbilte martyrdom, som vi har sett og delvis ennu er vidne til. I stedetfor ett «pøbeloppgjør i rettsformer» med særdomstol og hele det til hensikten svarende apparat.

Kravet om «ro om rettsoppjøret» ble stort sett tatt tilfølge av pressen ved å nekte å korrigere uriktigheter, men enkelte som søkte og holdt sannheten opp i lyset bet det ikke på, tross de mest forskjelligartede forsøk på å stoppe munnen på vedkommende. Tilslutt forsøkte de skriftkloke seg endog med injuriesøksmål, men da sa menigmann: Nei takk! Er det injurier, så er de berettiget.

Dette teater vil nytte like lite som før gjennom tidene. Livets lover er ubønnhørlige og kjenner ikke personsanseelse. Enhver får sitt ettermæle, og sagaens ord «Manns ettermæle dør aldri», er sanne og — foruroligende for noen hver.

Somme tider maler Vårherres kværn merkverdig fort.

A. f. N.

Tre lett beduggede amerikanske soldater kom forleden ugenert ramlende inn i Europarådets supermoderne glassbygning i Strassburg. De skjøv vaktene til side og stormet inn midt blant de delegerte som satt og hørte mer eller mindre på en av de mange talere. Noen minutter sto de og så på, men så mistet en av dem tålmodigheten og ropte opp mot taleren: Hold opp med det sludderet og skaff oss noen piker så dansen kan begynne. — Endelig mannet noen betjenter seg opp og fikk soldatene halt ut. Disse forklarte da, at de trodde at de var kommet inn i danserestauranten «Stelle Polaris», men det var de altså ikke.

10 juni 1940

I artikkelen «Skal vi stemme eller ei» i nr. 33 er det en meget alvorlig feil. Det henvises til kapitulasjonsavtalen av 10. juli 1940. Det skal selvfølgelig være 10. juni 1940.

Færingene og hjemmevernet

De vil ikke ha dansk ledelse

Færingenes selvstendighetstrang har gitt seg nytt utslag: De vil ikke ha danskeledet hjemmevern. De legger ikke skjul på, at hvis øyene skal beskyttes mot overfall, da vil de heller ha englendere til å påta seg denne oppgave. I den senere tid har chefen for Færøyenes marinedistrikt i forståelse med den danske hjemmevernsledelse forsøkt å opprette et hjemmevern på øyene og han har vært rundt hos befolkningen for å forhandle om saken, men det synes å være håpløst. Færingene er bange for at der med opprettelsen av et dansk ledet hjemmevern vil skapes en dansk maktfaktor på øyene og de vil derfor heller ha englenderne til å sikre øyene militært. De henviser til det gode samarbeide med de britiske styrker som var stasjonert der under den annen verdenskrig.

«En skjendsel»

Det gjelder Englands Kinahandel

Den innflytelsesrike amerikanske senator William Knowland, som er regjeringspartiets ordfører i senatet, betegner Englands fortsatte handel med Kommunist-Kina som en «moralisk skjendsel». Han er for tiden på besøk på Formosa og han sier at det amerikanske folk ikke kan fatte at England handler med Kommunist-Kina, selv om det skjer i begrenset omfang. Det sender ganske visst ikke krigsviktige varer til Kina, men i krigstid er enhver vare av verdi for fienden. Han minner om at England under de siste to verdenskriger forbød enhver handel med Tyskland. «Det er en moralisk skjendsel at en nasjon bruker en målestokk i Europa og en annen i Asia», sa han.

«Krigsforbryterne» slettes av politiets lister

Bare 100 vil fortsatt bli ettersøkt

Fra København meldes at 300 danske «krigsforbrytere» slettes av politiets lister. Overensstemmende med andre lands praksis har man besluttet å rydde opp i listene over de personer som ettersøkes for forbrytelser under okkupasjonen. Det har hittil stått ca. 400 på disse lister, men man må formode at endel av dem er døde. Mange gikk i tysk krigstjeneste (forøvrig med den danske regjeringsselsignelse) og man hørte aldri noe fra dem og de er formodentlig fallt på østfronten i kampen mot bolsjevismen. Mange andre strykes da de ikke har gjort noe ulovlig i Danmark men gikk i tysk krigstjeneste. Selvom man fikk tak i dem i dag, må deres saker «med de siste års milde kurs», som bladet «Information» sier, ansees for foreldet slik at det ikke vil bli reist tiltale mot dem. De

Da og nå

Churchill 1944: Den tyske militarisme har nå kostet to slektledd livet. Det skal nå utryddes for alltid.

Churchill idag: Den tapre tyske soldaten bør snarest mulig komme med i de frie nasjoners forsvarsstyrker — både for Tysklands egen skyld og for vår egen skyld.

de Gaulle 1945: Hva er tyskerne annet enn for små menn i for store uniformer.

de Gaulle idag: Den urimelige tanke — et sterkt Europa uten Tyskland — kan bare oppstå i en politisk selvmorders forvirrede hjerne.

Eisenhower i sin bok: «Korstog i Europa»: Jeg har aldri villet treffe tyske generaler, ettersom de representerer et system som er meg absolutt motbydelig.

Eisenhower idag: Etter de vennskapelige forhandlinger med tyske politikere og militære representanter kan jeg si, at det store tyske folket atter kommer til å innta hin stolte stilling blant kulturfolkene.

ca. 100 saker som ikke blir henlagt gjelder Gsetapofolk, med tortur og mord på samvittigheten. Noen av dem fant vel døden under redslene i de første kapitulasjonsdager og resten befinner seg vel langt utenfor Danmarks grenser.

2 mill. tyskere omkom under flukten fra russerne

Tragisk resultat av Roosevelt's STALIN-politikk

Over to millioner tyskere døde under masseflukten fra den røde arme i årene 1944-45, fortelles det i en offisiell oversikt, som er offentliggjort i Bonn. Av den opprinnelige befolkning på over 11 millioner i de tidligere områder øst for Oder-Neisselinjen er det bare 1 million igjen. De øvrige enten omkom eller flyktet vestover.

Disse tall finnes i en historisk og statistisk undersøkelse om den skjebne som rammet Østtysklands befolkning ved den annen verdenskrigs slutt. Oversikten viser at det er feilaktig å påstå at hovedparten av den tyske befolkning frivillig evakuerte før den røde hærs ankomst. Tvert imot opptrådte russerne og polakkene slik at tyskerne ble tvunget ut av sitt fedreland. Og det skjedde med president Roosevelt's fulle samtykke.

Levekostnadsindeksen er 135,7 pr. 15. august, mens den var 135,4 pr. 15. juli. — Stigningen er ikke stor, men man må huske på at stigningen er kommet i en periode hvor det er sesongfall i grønnsakprisene.

FRA EN LESER:

Det later til at det kun er slapphet hos tidligere NS-folk at de ikke har avisen, for når du spør dem hvorfor de ikke abonnerer, svarer de alltid: «Har ikke kommet meg til å gjøre det ennå».

— Vel, da svarer jeg: «Hit med pengene, så ordner jeg det,» og da følger alltid pengene, skriver en av våre lesere, samtidig som han sendte penger for flere nye abonnenter.

◆ LITT AV HVERT ◆

Statsråd Lars Moen som er stillet opp på A-partiets liste i Opland var ute i hardt vær da han ble nominert, har vi latt oss fortelle. Det måtte nemlig 14 avstemninger til på nominasjonsmøtet før listen var ferdig.

Ikke bare i Opland, men også ellers rundt i landet er det vanskeligheter på A-partiets nominasjonsmøter. Årsaken er at det er en alminnelig misnøye tilstede med de nåværende kandidater og der forlanges en fornyelse, ikke minst forlanges det yngre folk inn i det politiske arbeid.

Også i Oslo var det et beveget nominasjonsmøte i A-partiet. Møtet var meget langvarig og regjeringsfolkene og de høyere partifunksjonærer seiret stort over de som ville ha nye folk inn.

Tranmæl er still going strong. I en valgtale sier han om militærbevilgningene: de er en tyngende byrde, men slik situasjonen er idag er medlemskapet i A-pakten en nødvendighet og vi må ta de offer som dette medfører. Likevel understreket han til slutt at A-partiet frotsatt var for nedrustning og mot opprustning.

Hva mener han? For og imot den samme ting, hva er det?

Før og under krigen hevdet NS at Norge hadde en stor fremtid og hadde plass for en befolkning på minst 10 millioner. Nå er det kommet ut en bok utgitt av Chr. Michelsens institutt av Sten Sparre Nilson som heter: En overfylt verden og et underbefolket land. Han hevder at Norge er et lykkelig land fordi vi har plass for flere folk, og mener at vi må åpne grnsene for innvandring.

«TYTA på landskamp» sto det over et bilde av en stor tykk mann i Verdens Gang. Under bildet sto det: Blandt de ivrige, men skuffede tilskuere på Ullevål i går fant VG's fotograf også den fra tidligere år kjente idrettsmann «Tyta» — borgerlig navn pensjonist Trygve Lie.

Biskop Fjellbu på krigstien. Biskop Fjellbu fulgte tradisjonen da han dro fra Trondheim med krigsskip for å innvie det restaurerte kappellet på Austråt i går. Erkebiskop Olav Engelbrektsen bes kte som bekjent Fru Inger ved tre krigstokter og forsynte seg kraftig. Og for å holde på krigstradisjonen fikk biskopen Sjøforsvarskommando Trøndelag til å låne seg et lite krigsskip.

I Møre og Romsdal er stillingen foran Stortingsvalget mere uklar enn andre steder i landet. Det var i dette distrikt Bondepartiet glemte å levere sin liste i rett tid ved forrige valg. Dette førte til at Høyre fikk langt flere stemmer enn de egentlig skulle ha.

Kommunistene i Sø Trøndelag er nokså sikre på å få en kandidat, nemlig redaktøren av Friheten, Vogt. Sist hadde partiet etter den nye regnemåten 300 stemmer for lite til å bli representert.

1700 kroner pr. hode betales det i skatt i Norge idag, og da regnes det med hvert eneste hode som finnes. Til stat og kommune betales det i år i direkte skatter kr. 2,864.000.000,— og i indirekte skatter kr. 2,627.000.000,—.

Hertil kommer trygdepremier med kr. 340.000.000,—, og en strømvavgift på en bagatell av 20.000.000.—.

Pressen passer på alt, men ingen passer på pressen, sa redaktør Elster i en debatt om pressen i Kringkastingen.

Jens Chr. Hauge kom ikke med på listen for A-partiet i Oslo. Det var igrunnen det eneste vi uforstående var litt spent på. Ellers gikk alt forskriftsmessig. «Farmand» oppsummerer det således: Listens tretten første navn omfatter tre fungerende Stortingsrepresentanter (Gerhardsen, fru Sewerinn, og Finn Moe), to statsråder, hvorav den ene også er stortingsmann (Bratteli og Lars Evensen), videre Aase Lionæs fem fagforeningspolitikere, et styremedlem i AUF og tilslutt lektor Trygve Bull.

Trette regjeringsmedlemmer har vi snakket om før. Når nå Lars Evensen er kommet med på listen i Oslo må dette tas som tegn på at han skal gå fra sin taburett og sette seg i en behageligere stol i Stortinget.

DET ER SAGT:

«Den avisleser, som tror at de nyhetene som han leser er rene fakta, er naturligvis litt naiv, skriver professor G. Boalt i «Perspektiv».

Intet menneske er overflødig. Om intet annet så kan det anvendes som et dårlig eksempel, sier Tnkefulle Teodor i GHT.

Har du husket
bladpengene?

Våkne opp justisoffere

STEMMESEDLEN er vårt eneste våpen idag. Det er et meget effektivt våpen hvor det gjelder å nedsable de partipolitikere som ikke vil gjøre uretten god igjen. Alle de 150 stortingsmenn vet idag at det såkalte rettsoppgjør er en kjempemessig politisk svindel bygget på historieforfalskning men de tør ikke innrømme dette av hensyn til sine respektive partier.

Innen Bondepartiet var der dog noen som tok til orde, og som er enig i at der bør foretas en revisjon.

Svært meget nytt om 9. april 1940 er nu kommet for en dag. England har offisielt lagt en del av kortene på bordet. Men der må ennu tas hensyn til folk som Hambro & Co., de lever jo fremdeles. Vi vil ikke vente i 50 år med den historiske oppklaring, vi vil ha den nu — uansett om det rammer en del partipamper. På historieforfalskningen har man bygget A-pakt og andre avtaler. Vi vil med våre stemmer støtte de folk som ikke er skyggeredde og som intet politisk ansvar har for 9. april 1940.

Bondepartiet står da best. Vi vil støtte dette nu og så vente å se hva de nye menn vi skaffer inn i Stortinget kommer til å gjøre. Få alle dine venner og bekjente i de kretser hvor Bondepartiet stiller liste til å stemme på dette parti.

Hvor Bondepartiet ikke har liste, stem på hva du vil, men stryk ut av listen de kandidater som du vet er våre fiender. Vi kan vise partiene denne gang at vi lever fremdeles og at de må regne med vår samlede kraft ved kommende valg.

Vis denne gang disiplin og støtt derved opp om de folk som ofrer sin tid for å skaffe oss oppreisning.

Observatør.

Sovjet sender hjem fem norske frontkjempere

Sovjetregjeringen vil løslate fem norske frontkjempere blir det opplyst offisielt. Det gjelder fem norske borgere som kjempet i tyske avdelinger på østfronten og ble tatt til fange av Sovjet-hæren. De har senere sittet i fengsel i Sovjet-Samveldet.

Etter det utenriksdepartementet opplyser er de fem nordmennene som nå blir fri, følgende: Christian Sundlo, Wolfgang Windstad, Gard Friden, Rolf Løvøid og Wilhelm Martin Vorberg.

Beslutningen om å repatriere de fem ble meddelt ambassadør Jens Schjve av viseutenriksminister Georg Pusjkin.

Det er ikke opplyst når og på hvilken måte de fem nordmennene vil bli sendt hjem.

En målsmann for den norske ambassaden opplyser at i tillegg til de fem legionærene, som ble tatt til fange i tysk tjeneste, sitter

Den tidligere presidentkandidat i USA, Adlai Stevenson, har vært på reise jorden rundt. Han besøkte også Japan og det lar seg ikke nekte at han forlot landet med en viss tvil om farten i den demokratiske utvikling etter «Omskoleringen» i Samuraienes rike. Da han nemlig under et selskap drøftet de kommende valg med en smukk japanerinne, sa hun til ham: — Jo, men hr. Stevenson, hva kan det egentlig nytte med dette demokratiet, når de folk man stemmer på ikke blir valgt? — Vi synes unektelig at den unge dame hadde noe rett i det hun sa. Det er nemlig ikke velgerne, men partipampene som bestemmer hvem som skal bli valgt. Den stakkars velger må der som her, nøye seg med å stemme på de få, som har funnet nåde for partistyret, og ikke på de mange som kanskje er vel så dugelige i sin uavhengighet av den indre sirkel.

det ennå tre nordmenn arrestert i Sovjet-Samveldet. Det er trolig at en av dem vil bli løslatt med det aller første, og at de to andre vil følge etter om ikke så lenge.

Jeg hørte i radio prekenen søndag 30. 8. Teksten var om den barmhjertige samaritan. Jeg heftet meg da uvilkårlig ved, at Jesus sa, at den første som gikk forbi var en prest. Teksten var altså om en mann som var falt blant røverne, som slo ham og lot ham ligge halvdød ved veien. Og presten var den første som oppdaget ham, men han gikk forbi.

Hvor mange sådanne misshandlede har vi ikke hatt i denne tid her i landet, som visst hadde trengt til litt barmhjertighet, men også her gikk prestene — med et par unntakelser — forbi.

Jeg tenkte da, enn om det fra samtlige prekestoler i landet fra det første misshandlingen begynte hadde vært sagt noen ord om disse som var blitt så ubarmhjertig misshandlet, mennesker som ikke hadde gjort noen ulovlige handlinger, men som var blitt straffet som de største forbrytere, vil man da ikke tro det da skulle ha blitt en annen bedømmelse om disse av den lyttende menighet istedet for å høre hans-ord om dem fra prekestolen. Det er underlig hva kraft det kan ha ordet fra prekestolen. Her hadde prestene den beste anledning å øve barmhjertighet, men de «gikk forbi». De turde ikke åpne sin munn til beste for disse misshandlede, det kunne gå ut over deres stilling. Derfor «gikk de forbi». De misshandlede fikk da heller ligge ved veikanten forslått og forhånet.

En misshandlet.

*

Kirken har stor skyll i at uretten og misshandlingene fikk herske, og den sviktet totalt sin oppgave: Å forkynde kjærlighetens evangelium. Derfor har også mange, svært mange, meldt seg ut av kirken som protest.

Red.

*

På dyrenes søndag nylig lød kjærlighetens evangelium fulltonende fra prekestolen (Kringkastingen). Som rett og rimelig ble det innprentet å vise kjærlighet og vennlighet til disse våre umælende skapninger. Men ikke et ord om de titusener

Så vet vi det

Statsminister Oscar Torp uttalte under sitt valgforedrag i Trondheim søndag 20. september:

«Skulle Arbeiderpartiet ikke få flertallet, er det helt klart etter demokratisk og parlamentarisk skikk at arbeiderregjeringen går. Ingen må innbille seg at arbeiderregjeringen akter å sitte på kommunistenes nåde om dette partiet skulle få et par representanter på Stortinget. Får de borgerlige grupper tilsammen flere mandater enn Arbeiderpartiet, så skal de straks få sjansen til å overta regjeringsmakten. Kan de ikke skape noe regjeringsdyktig samarbeid, så er det like klart at Arbeiderpartiet som det største parti, er villig til å påta seg regjeringsansvaret.»

Styres det godt her i landet? Svaret kan vel hver eneste husmor gi, når hun skal gjøre opp for månedens forbruk. Men det er også tall som viser det virkelige forhold.

Etter et nylig foretatt internasjonalt oppgjør over prisutviklingen viser det seg at det fra mars 1952 til juli 1953 har foregått fall i engrossprisindeksen på 12 pct. i Danmark, 5 pct. i England, 7 pct. i Frankrike og 2 pct. i USA. Men i Norge da. Jo, her er engrossprisindeksen i samme periode steget fra 271 til 276 points eller med 2 pct.

Tallene er mest påtagelige for Danmarks vedkommende, men så har danskene heller ikke sosialiststyre og outrert velferdsstat, som

som på grunn av «rettsoppjøret» er frosset ut av samfunnet og de som i 8 år ennu vansmekter bak fengselsmurene. Det er bra med en sådan «kirkekjærlighet», men det kunne trenges litt utenfor kirkemurene også. Enn om det ved siden av «Dyrenes søndag» også ble en «syndebukkenes»?
Ol Paalsaa.

kvæler den frie konkurranse. Dette er vel noe som skal skjules til over valgene, mens husmoren teller og teller og ikke får pengene til å rekke.

Arrestordre mot Hans Sachs

Og så ler man av amerikanerne.

For noen tid siden sendte Kölnradioen en lyrisk halvtid. Bl. a. ble det lest dikt av en skald, som ironiserte over folk som ikke tenker på det almene beste, men bare på sine egne interesser. Diktene var skrevet av en viss Hans Sachs fru Nürnberg. — De amerikanske okkupasjonsmyndigheter så i diktene et angrep på den amerikanske okkupasjonsarmés prestige og på deres ordre fikk statsadvokaten i Köln befaling om at diktsamlingen skulle beslaglegges. Dessuten ble det sendt statsadvokaten i Nürnberg en skrivelse om at den illesinnede Hans Sachs skulle ettersøkes og stilles til ansvar for domstolen.

Og så begynte hele Vest-Tyskland å le. Statsadvokaten i Nürnberg opplyste nemlig etter kort tids ettersøkelse at Hans Sachs virkelig var en tysk dikter og at de i radioen oppleste dikt utvilsomt var skrevet av en mann ved dette navn. Men ikke engang de amerikanske myndigheter hadde noen mulighet for å kunne arrestere ham, da han var avgått ved døden noen år før hans dikt var blitt karakterisert som revolusjonære. Hans Sachs levde nemlig i årene 1494—1576 og var en av de mest berømte mestersangere i Nürnberg. Hans navn er kjent bl. a. fra Wagners opera.

Et rykte om at visse høyere tjenestemenn i Okkupasjonsforvaltningen etter denne nese styver har begynt ivrige studier i tysk og europeisk litteratur, må formentlig tas med «en stor nype salt», skriver «Fria Ord».

HUSK KVARTALSKIFTET

Er abonnementet i orden?

Den danske 9. april politikk —

Stauning hadde dessuten lige i 1935 (Aalborgkongressen) oppgivet den internasjonale Socialisme og erklæret, at «Vi maa skabe en dansk national Socialisme — ellers kommer de andre og gør det for os.»

Han tog derfor venligt imod von Kohl og henviste ham til videre Forhandling med sine Undergeneraler indenfor den danske Arbejderbevægelse — idet han opgav ham, hvilke Personer det var særlig nyttigt at henvende sig til.

Hvad «Undergeneralerne» hver for sig har svaret paa Henvendelsen fra Berlin i 1939 — det kender jeg ikke. Men mine Oplysninger kan staa for enhver Kritik. Det maa De vide, Redaktør Huhle. Og da Indmarsjen Aaret efter kom, var den altsaa ingen Overraskelse.

(Forts.)

Det veed jeg ogsaa ad anden Vej, ti da min Bror, som var Kaptajn i «Det Forenede» d. 4. April 40 anløb Frederikshavn paa Vej til England med Ballast efter Kul, blev han her standset af den engelske Konsul fra Aarhus i følge med en engelsk Marineofficer:

— Vend om, Bergstedt, sa han. Gaar De over Nordsjøen nu, kommer De aldri hjem igen. En tysk Indmarsj i Forstaaelse med den danske Regering er umiddelbart forestaaende.

— Nej, sa min Bror — nu har jeg paataget mig Rejsen. Han gik norden om Skotland, men da han d. 9. April løb i engelsk Havn, laa de danske Skibe med Flag paa Halv.

Forstaar De saa, Redaktør Huhle, at de saakaldte «Bagvaskere» har fulstændig Ret i, at Indmarsjen var forud kendt og aftalt — som Information siger (16. Novbr. 51): «Ehdda paa Dag og Klokkeslet.» Men de har Uret i at tale om «Landsforrædere». Danmark ledes af de tre klogeste og erfarneste Mænd i dansk Politik, Stauning, Munch og Scavenius. Med urokkelig Æmhed og Samvittighedsfuldhed overfor det lille Land, de hade Ansvaret for, gjennomførte de en stolt og værdig Underkastelse — en ny Tids Fænomen i Folkenes Historie — den moderne Forstands Sejr over Fortidens blinde, planløse Lidenskaber . . . det eneste, der kan vise Vej frem til en ny og bedre Tid for Menneskeheden.

Og bagved hadde de først sikret sig Englands Forstaaelse og dernæst alt af Navn og Vægt i dette lille Kulturland — Konge — Rigsdag — Handel — Industri — Videnskap og Kunst — Navne fra Niels Bohr til Bodil Ibsen — fra Borberg til Bomholt — fra Gørtz til Gunnar Larsen — fra Steineke til Lauritz Hansen — Radio og Presse — Landbrug og Fiskeri . . .

Det brast. Det er sandt. Det var en Katastrofe i 1942, da den gamle Stauning døde, og Vildskaben ude fra Krigsskuepladserne væltede ind over vort lille Land

Det var den enestaaende Tillid til hans Ro og Loyalitet,

der hadde holdt saa mange forskjelligartede Tankegange sammen. Med fuld Ret blev han begravet paa Statens Bekostning, den eneste danske Politiker, der nogensinde er blevet vist en saadan Ære. Ved hans Baare saas Kongehuset Side om Side med Besættelsesmagten, og hadde ikke Krigen hindret det, kunde England selv vist ham den samme Hyldest ved hans Død.

Lad derfor os, hans Landsmænd værne om hans Minde. Og det sker ikke ved at tie om hans Gerning, fordi Krigen fik et andet Udfald end det, han dengang maatte regne med, men netop ved at paa-pege, hvor maalbevidst han satte Fordrageligheden op imod Ufordrageligheden — Besidelsen op imod Vildskaben og reddede sit lille Land for store Ødelæggelser.

Han var Pioner for en ny Tid.

Lad os være det samme. Med venlig Hilsen

Har. B.

NY GJÆRING I AFRIKA.

En tiltagende uro i den britiske koloni Nyasaland i Afrika følges med bekymring i London. Revoltene begynte i Cholodistriktet og griper mere og mere om seg. De skyldes frykten for at landet skal bli innlemmet i den centralafrikanske føderasjon som, ogsaa skal omfatte Nord- og Sydrhodesia. I Nyasaland er det neppe mer enn 5 000 hvite, mens det er 2,5 mill. innfødte. Det engelske parlament har riktignok vedtatt loven om å skape et nytt commonwealt-land dernede, men de innfødte er nå våknet opp så vanskelighetene vil bli mange.

«Linut» malerolje

Denne malerolje leverer vi nu enten fra vårt lager eller på best. fra oljefabrikken i Tromsø, alt ettersom avstanden tilsier det. Leveres i kdr. à 25 — 50 og 75 liter, samt 1/2 og 1/1 fat. Spesialfrakter.

Prisen er kr. 1,95 pluss 10 pst. omskatt.

«Linut» forhandler:

H. SNAPRUD & CO. - Kongsberg

BILER — MASKINER — REDSKAPER
Telefoner 248 — 885.

Trygve Engen

Jeg er ingen landsviker

Krøniken om førkrigstidens, krigstidens og etterkrigstidens hendinger, slik vi så dem.

Eget forlag, Straumholmen.

Pris hf. kr. 11.—. I bokh, i F. og L.s eksp. eller direkte fra forfatteren.

En dame

kan få fritt opphold på landet mot 2 timers hjelp i huset 3 ganger ukentlig. Pent sted.

Bill. mrk.: «Sørlandet» i eksp.

Vekkerur

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

Overrettssakfører

Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

Niels Aalholm

Akersgt. 57 — Oslo
Tlf. 33 43 42 — 33 43 11

Assurans & Reassurans
Spes. automobilforsikring og leiekontrakter

BØKER

av enhver art.

P. THJØME, Stavanger

Postboks 122. T. 2 11 33

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 36 99

La deg ikke skremme

av de utrolig lave priser på mitt arbeidsregntøy i tynt og behagelig gummibelagt stoff.

Bluse m. glidelås kr. 19,70
Overtrekksbukse » 19,30

+ porto og oppkrav.

Returrett 3 dager.

EIRIK TOKLE

konfeksjonsindustri.
Strømmen st.

Platon sier i «Staten»: «Den største urettferdighet er, at man later som å være rettskaffen, uten å være det».

Abonner på Folk og Land.

ARBEIDSHJELP SØKES
til samarbeide med sykepleierske på mindre pleiehjem.
God lønn. Trivelig sted.
Eksp. anviser.

Norsk-tysk handelskammer.

Er noen i besittelse av medlemsfortegnelse fra ovennevnte institusjon fra tiden før novbr. 1943 ville vedk. gjøre oss en stor tjeneste ved å la oss låne dem for en tid.

FORBUNDET

Kierschoésgt. 5, Oslo

ER REGNSKAPET DERES A JOUR?

Hvis ikke, ring 33 38 08. Jeg står gjerne til Deres tjeneste når det gjelder bokføring, revisjon, regnskapsavslutning o. l.

Handelskand. Arne Gausdal,
Malmøya.

Havejord og gjødsel

leveres tilkjørt. Havearbeid utføres. Tlf. 37 62 92.

TRYKKSAKER

av enhver art.

Be om tilbud.

=

STEMPLER

og

STEMPELPUTER

Hurtig levering.

=

VISITTKORT

FORLOVESESKORT

TAKKEKORT

PRIVAT-POST

Be om prospekt med priser.

=

PLAKATER

på papp og metall
i flere farger.

REKLAMEPLAKATER

Be om prøver og tilbud.

=

SILKETRYKK

=

KALENDERPLATER

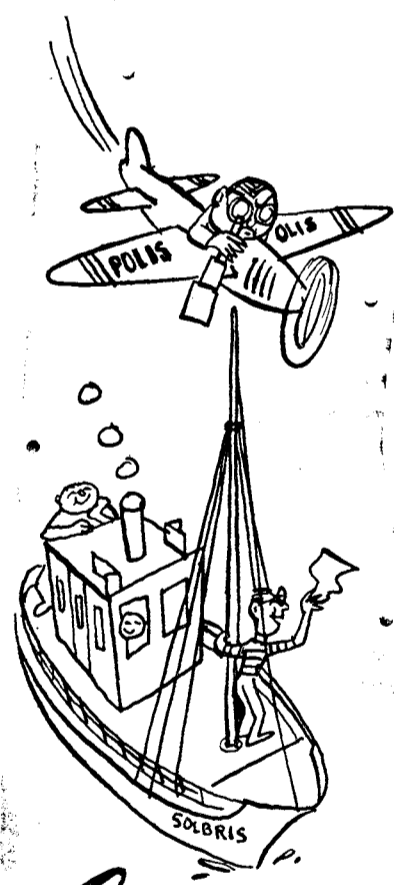
=

REKLAMEARTIKLER

=

Finnebrunn & Madsen

Lilleaker/Oslo

R. ASTRUP NIELSEN:

Eventyret om Solbris

300 sider — Rikt illustrert
kr. 13,— innb.

Portofritt ved forskudd
Restopplaget selges av

Sverre Jacobsen

Ilseng.

Innkomne bestillingssedler
ekspederes omgående

Da store menneske — Hva velgerne —

(Forts. fra side 1.)

den visse død som ventet dem, tok sitt liv allerede underveis ved å skjære over pulsåren. Imidlertid, og det må spesielt understrekes, var storparten av disse mennesker slett ikke sovjetborgere. Dermed var bestemmelsen av His Majesty's engelske regjering om repatriering som O. Stein refererer til, blitt faktisk overtrått: noen inndeling i kaegorier ble ikke gjennomført, og uten unntagelse ble alle mennesker prisgitt til den sikre død.

Etter å ha skaffet unna offiser-bestanden, bestemte samme major Davis, igjen uten å forklare hvem som i grunnen var underkastet tyangsrepatriering og hvem ikke, å utlevere til den kommunistiske side hele gruppen, deriblant kvinner, barn, oldinger av begge kjønn, invalider, ja til og med syke.

Da innbyggere av leiren Peggez i et antall av over 10 000, den 1. juni 1945, som på forhånd var underrettet om den skjebne som ventet dem, sto på sine knær og fremsa bønner til den Allerhøyeste, kanskje for siste gang i sitt liv, ble leiren omringet av engelske tropper med tanks. Det samme ble også foretatt på andre plasser i distriktet Lienz. Så begynte et grusomt, ubarmhjertelig massebord av uskyldige mennesker. Det var synd at Osvald Stein ikke så de forferdelige scener av fortvilelse og gru og ikke fikk høre de hjerteskjærende skrik av kvinner og barn som krummet seg i siste treknings før døden. Det var synd at han ikke fikk se hvorledes sårede og bevisløse mennesker ble kastet på lastebiler som i all hast kjørte sine ofre til dødstoget for å sendes til Sovjetsamveldet. Hadde denne mare utspilt seg foran hans øyne, hadde han aldri våget å opptre i rollen som en frivillig forsvarer av forbrytelsen i Lienz samt å forvrengte sannheten ved å si at der ble repatriert bare bestemte kategorier av krigsfanger.

Går det an å henføre kvinner og barn til kategorier av sovjetiske borgere som har grepet til våpen mot sitt eget land eller dets forbundsfeller; eller som har begått krigsforbrytelser eller desertert fra den røde arme, når en stor prosent av disse mennesker i det hele tatt hverken før eller etter den 3. sept. 1939 har vært sovjetiske borgere?

Uvilkårlig reiser seg følgende spørsmål:

a) Hvem har skylden for at bestemmelsen (forordningen) av His Majesty's engelske regjering om repatriering av krigsfanger ble forvrengt, og hvem er ansvarlig for at på en bedragerisk vis eller ved å anvende fysisk styrke der ble repatriert ikke-sovjetiske borbere, som i det hele tatt ikke var underkaste repatriering?

b) På hvem ligger blodet av de drepte og nedtrampede kvinner og barn, også av dem som ikke holdt ut omstendighetens gru og tok sitt liv samme dag?

c) Hvorfor tok engelske myndigheter i Lienz bort sparekassen hvor der ble oppbevart betydelige pengebeløp som utgjorde utelukkende private sparepenger av kosakker to dager før denne tragedie? Hverken ifølge krigs- eller sivil- ei heller rent menneskeige lover kan disse private penger betraktes som krigsbytte, og følgende er det umulig å finne en lovlig begrunnelse for slik en akt.

Selve faktum at nevnte penger ble tatt bort i god tid snakker veltalende om det at de engelske myndigheter i Lienz slett ikke hadde tenkt å repatriere bare bestemte kategorier av krigsfanger. Hadde slik en hensikt eksistert, måtte en betydelig del av russerne ha blitt igjen i Lienz. Men hvorfor ble da disse mennesker berøvet sine sparepenger? På dette spørsmål gir Osvald Stein ikke noen forklaring. Derfor må man anta at konfiskeringen av privat eiendom var en følge av et personlig initiativ av lokale engelske myndigheter i Lienz, d.v.s. et forgodtbefinnende.

Hvor har disse penger tatt veien og hvorfor er de inntil nu ikke blitt returnert kosakkfolket? Det engelske skattkammer blir ikke rikere av det, men kosakker og kosakkvinner som har overlevd tragedien i Lienz og som er blitt arbeidsudyktige har svært bruk for disse penger.

(Forts. fra side 1.)

valgdistriktet og dessuten navnene på inntil seks andre. Den rekkefølge, hvori de oppførte personer ønskes valgt, angis enten ved plassen på stemmesedlen eller ved tilføyet nummerbetegnelse. Lyder stemmesedlen på flere navn enn tillatt, ansees de overskytende som er oppført sist i rekkefølgen, for uskrevet. Er samme navn oppført flere ganger, gjelder det bare på det første sted i rekkefølgen og strykes på følgende. — Stemmesedlen kan også lyde på parti eller partiliste uten angivelse av kandidatnavn, når partiet er meldt overensstemmende med par. 11 og har fått valgliste godkjent (par. 14). Slike stemmesedler betraktes som inneholdende de i partiets offisielle valgliste oppførte navn for valgdistriktet i den rekkefølge hvori de er oppført i valglisten.

I punkt 4 heter det: «Det står enhver velger fritt å stemme på personer som ikke er oppført på noen offisiell liste og å benytte blandingsliste».

I par. 37 gjøres det rede for valgoppgjøret. Det undersøkes først hvor mange stemmer hver kandidat har fått, når det på hver stemmeseddel bare tas med så mange navn i rekkefølgen som valgdistriktet skal ha representanter. Ved denne optelling medtas også navn på personer, som ikke er valgbare, såfremt de er oppført på den offisielle liste. De utkomne summer kalles kandidatens stemmetall. Der etter sammenlegges kandidatstemmetallene for hver valgliste. Summen kalles listens stem-

metall. For kandidater, som ikke er oppført på noen valgliste, betraktes kandidatstemmetallet også som listestemmetall. Når stemmeopptellingen er tilendebragt, skal listene innføres i valgboken med angivelse av kandidatens og listenes stemmetall.

Når det er avgjort hvor mange representantplasser hver liste skal ha, foretas en ny stemmeopptelling for listens kandidater på den måte at man først bare teller de navn som står først på stemmesedlene. Den av listens kandidater som ved denne optelling får flest stemmer, er valgt. Skal listen ha mer enn en plass, teller man derpå opp de navn som står som nr. 2 på stemmesedlene, og den av listens kandidater er da valgt som ved begge optellingene tilsammen har fått de fleste stemmer, bortsett fra den allerede valgte. På samme måte fortsettes, inntil alle de plasser som tilfaller listen er besatt.

Som man ser, er det ikke mange sprell, den enkelte velger kan gjøre, men man kan til enhver tid gi uttrykk for misnøye med den enkelte kandidat enten ved å stryke eller føre denne opp lenger nede i registret. Om det fører til noe resultat, er en annen sak. Det må en masseaksjon til, hvis det skal ha noen innflytelse på rekkefølgen. Nominasjonsmøtene står som en mur mellom velgerne og valgresultatene, fordi den rekkefølge som fastsettes på disse møter i praksis ikke kan rokkes.

B Ø K E R

mottas til innbinding.

SIG. HAGA
Adr. Lillehammer

Det er ubestridelig at repatrieringen av russiske krigsfanger i Lienz ble utført etter vilje og ønske av de lokale engelske myndigheter, og som det nu viser seg etter meddelelsen av Osvald Stein, i total strid med bestemmelsen av His Majesty's engelske regjering. Med forsvarlig grunn blir derfor denne hendelse kalt for forbrytelsen i Lienz og likestilles med Katyn og Oradour.

Det ville være mer formålstjenlig og rettferdig å undersøke grundig og objektivt hendelsene i Lienz, slik som det ble gjort med forbrytelsen i Katyn og Oradour.

Da ville man kunne slå fast at metodene som ble anvendt i Lienz må klassifiseres som umenneskelige, usedvanlig grusomme og slett ikke svarende til vårt århundre.

Og til sist, ved selve det faktum at i tilfelle av en uhildet undersøkelse ville den offentlige opinion bli til en viss grad tilfredsstillet, især hos de russiske emigranter hvis brødre og søstre i blodet og ånden ble til uskyldige ofre av forgodtbefinnendet i Lienz.

(Artikkelen er trykt i «POSEV», 30. august 1953.)

Den menneskelige kvalitet

Den fredløse Gunnar av Lidarende: «Fager er linen, jeg drager ikke av land.»

Håkon den Gode: «Hold frem som Du stevner, så vil Du finde Nordmennesenes Konge.»

Olaf Trygvason ved Svolder: «Lad seilene falde.»

H. 7: «Jeg hadde en annen virkelig tung avgjørelse å ta og det var da vi skulde reise ut av landet eller ikke. Men når vi hadde valget mellom å bli i landet og være fanger og å reise ut og være frie, da kunde avgjørelsen allikevel ikke bli så vanskelig.»

Olav i statsråd i Tromsø: «Jeg foreslår at jeg blir i landet for i den utstrekning det måtte være mulig å være til nytte her.»

Vidkun Quisling til frontkjemperen Leon Degrell, leder av den belgiske Rexistbevegelse, da denne våren 1945 kom med undervannsbåt til Oslo for å hente Q. til den frihet, som L. D. idag fullt nyter: «Jeg takker Dem for tilbudet, men jeg rømmer ikke.»

A. f. N.

Skrivemaskiner

RHEINMETALL

Portable m. koffert. 1 års garanti, kr. 538,— netto.
Avtbetaling innrømmes
SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

FOLK OG LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5,
Oslo — Telefon 37 76 96

Løssalgpris: 40 øre.
Bruk postgiro nr. 16450.

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo.